

Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Η ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:

ΡΕΠΑΝΗ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑ

ΑΡ.ΜΗΤΡΩΟΥ.: 11380

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ

➤ Η έννοια του αυτισμού

- Ο όρος «Αυτισμός» προέρχεται από την ελληνική λέξη «εαυτός» και επιλέχθηκε από τον L. Kanner ακριβώς, για να υποδηλώνει ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των ατόμων, την αδυναμία τους να επικοινωνήσουν.

➤ Τι είναι ο Αυτισμός;

❖ Είναι μια ισόβια αναπτυξιακή διαταραχή, που εμποδίζει τα άτομα να κατανοούν σωστά όσα βλέπουν, όσα ακούν και γενικά αισθάνονται.

❖ Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα:

- στις κοινωνικές τους σχέσεις,
- την επικοινωνία και
- τη συμπεριφορά τους.

➤ Όρος Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (Δ.Α.Δ.)

- Χρησιμοποιείται συνώνυμα με τον όρο Διαταραχή του Φάσματος του Αυτισμού, ενώ στην πραγματικότητα είναι ευρύτερος και περιλαμβάνει, και άλλες διαταραχές εκτός από τον αυτισμό.

➤ Η διαταραχή του φάσματος του αυτισμού περιλαμβάνει:

- ποιοτικές δυσκολίες στη κοινωνική κατανόηση, συναλλαγή και συναισθηματική αμοιβαιότητα,
- δυσκολίες στον τρόπο επικοινωνίας και στη γλώσσα,
- περιορισμένο, στερεότυπο, επαναλαμβανόμενο ρεπερτόριο δραστηριοτήτων και ενδιαφερόντων,

- στη συμπεριφορά επικρατούν ιδιόρρυθμα ενδιαφέροντα και ενασχολήσεις,
 - ανομοιογενή ανάπτυξη γνωσιακών λειτουργιών.
 - και συχνά ανακόλουθη επεξεργασία αισθητηριακών προσλήψεων.
- Οι δυσκολίες και οι περιορισμοί αυτοί, που ποικίλουν σε βαρύτητα από άτομο σε άτομο, αποτελούν χαρακτηριστικό που επηρεάζει συνολικά τη λειτουργία του.

➤ Βασικές μορφές του αυτισμού

Σύμφωνα με το ICD-10 και το DSM-IV, το αυτιστικό φάσμα περιλαμβάνει:

➤ Αυτιστική διαταραχή

➤ Σύνδρομο Rett

➤ Σύνδρομο Heller

➤ Άτυπος αυτισμός

➤ **Σύνδρομο Asperger**

Πρόκειται για μια διαταραχή αβέβαιης νοσολογικής εγκυρότητας, η οποία χαρακτηρίζεται από

- ποιοτικές ανωμαλίες της αμοιβαίας κοινωνικής συναλλαγής, που είναι τυπικές του αυτισμού,
- μαζί με περιορισμένο, στερεότυπα επαναλαμβανόμενο ρεπερτόριο ενδιαφερόντων και δραστηριοτήτων.

- Τα περισσότερα άτομα διαθέτουν φυσιολογική γενική νοημοσύνη, αλλά συνήθως είναι πολύ αδέξια. (αγόρια).
- Υπάρχει ισχυρή τάση αυτές οι ανωμαλίες να επιμένουν και κατά την εφηβεία και την ενήλικη ζωή και φαίνεται ότι μάλλον πρόκειται για μεμονωμένα χαρακτηριστικά, τα οποία δεν επηρεάζονται ουσιαστικά από το περιβάλλον.

➤ Ορισμός-Διαφοροποίηση από τον Αυτισμό

- Ο αυτισμός ή αυτιστική διαταραχή και το σύνδρομο Asperger, ανήκουν στις διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές και χαρακτηρίζονται από τις ίδιες βασικές δυσκολίες στους τομείς:
 - ✓ της αμοιβαίας κοινωνικής αλληλεπίδρασης,
 - ✓ της επικοινωνίας και
 - ✓ της στερεοτυπικής συμπεριφοράς.

➤ Η Διαφοροποίηση

- Η σημαντική διαφορά, μεταξύ των δυο διαταραχών θεωρείται **η απουσία καθυστέρησης στην ανάπτυξη του λόγου** στα άτομα με σύνδρομο Asperger.

➤ Αιτιοπαθογένεια

- Ο Hans Asperger μέσα από τις έρευνές που διεξήγαγε υποστηρίζει πως το σύνδρομο Asperger οφείλεται σε:
 - ✓ γενετικούς παράγοντες.
- Απόδειξη της θεώρησης του για τη γενετική βάση του συνδρόμου αποτελεί το γεγονός ότι εκτός από τα παιδιά που το εμφανίζουν, παρόμοια αλλά ηπιότερα συμπτώματα έχουν και οι γονείς τους ή άλλοι συγγενείς του κοντινού οικογενειακού περιβάλλοντος.
- Εντούτοις, δεν έχει ακόμη βρεθεί κάποιο συγκεκριμένο γονίδιο που να ευθύνεται για την εκδήλωσή του.

➤ Παράγοντες

Οι εξωτερικές συνθήκες που μπορεί να οδηγήσουν σε αυτισμό είναι:

- Διάφορα τραύματα κατά τη γέννηση.
- Η Οζώδης σκλήρυνση.
- Αθεράπευτη φαινυλκετονουρία.
- Μερικές ιώσεις και άλλου είδους μολύνσεις της μητέρας κατά την εγκυμοσύνη (ιλαρά).
- Νηπιακοί, βρεφικοί σπασμοί.
- Μαθησιακές δυσκολίες.
- Η αύξηση οπιοειδών πεπτιδίων στον οργανισμό.
- Έλλειψη βιταμινών και ιχνοστοιχείων.
- Λοιμώξεις του αυτιού.

- Συχνή χρήση αντιβιοτικών, οδηγεί στην αύξηση μικροοργανισμών στο έντερο. Π.χ Candida
- Τροφές και φάρμακα πλούσια σε φαινόλες.
- Τα νέα εμβόλια του 1998, ιλαράς, παρωτίτιδας, ερυθράς.
- Εμβόλια που περιέχουν ιώδιο όπως: το τριπλό κατά της διφθερίτιδας.
- Επεισόδιο εγκεφαλίτιδας ή μηνιγγίτιδας.
- Χαμηλά επίπεδα θειϊκού μαγνησίου.
- Σοβαρές βλάβες ακοής και όρασης.
- Στέρηση φροντίδας του παιδιού στη νηπιακή ηλικία.

➤ Η αιτία του αυτισμού

- Η αιτία του αυτισμού είναι οργανική και αφορά τον εγκέφαλο. Επομένως το πρόβλημα το δημιουργεί
 - μια εγκεφαλική δυσλειτουργία.
- Η πρόσφατη έρευνα προτείνει ότι τα μέρη του εγκεφάλου που περιλαμβάνονται ονομάζονται σύστημα υπερμεσολόβιου έλικα και παρεγκεφαλίδα.

- Προγεννητικές οργανικές βλάβες σε αυτές τις περιοχές είναι πιθανόν να παρεμβάλλονται στις διαδικασίες διεκπεραίωσης όλων των ειδών των πληροφοριών που εισέρχονται διαμέσου των αισθήσεων και έχουν αξιοσημείωτες επιρροές

- στη μάθηση,

- τις συναισθηματικές ανταποκρίσεις και

- τη συμπεριφορά γενικά.

- Η έρευνα επίσης συνεχίζεται για τα νευροχημικά, τα οποία εξυπηρετούν τη μετάδοση των μηνυμάτων στον εγκέφαλο και τις φυσιολογικές μετρήσεις των διεργασιών του εγκεφάλου.

➤ Στερεότυπες –Τελετουργικές κινήσεις

- **Κινήσεις της κεφαλής.** Το παιδί όρθιο ή καθιστό, με την πλάτη στον τοίχο ή σε κάποιο έπιπλο, κινεί την κεφαλή σαν εκκρεμές, μπρος-πίσω, έχοντας το σώμα και τα χέρια τεντωμένα.
- **Αμφιταλαντεύσεις.** Το παιδί, καθισμένο, κινείται μπρος-πίσω και σπάνια δεξιά –αριστερά.
- **Κινήσεις των χεριών.** Κρατάει τα χέρια του προτεταμένα και τα κινεί πάνω-κάτω σα να φτεροκοπά.
- **Χαρακτηριστικό βάδισμα.** Περπατά στις μύτες των ποδιών, ασυντόνιστα και υποτονικά, με κάμψη του σώματος προς τα μπρος.
- **Μορφασμοί.** Κάνει γκριμάτσες, ανοιγοκλείνει το στόμα του, συνοφρυώνεται, μισοκλείνει τα μάτια.

➤ Η γλωσσική ανάπτυξη του αυτιστικού παιδιού

- Οι γλωσσικές αδυναμίες εκδηλώνονται σε επίπεδο φωνητικής σύνταξης. Ο λόγος του χαρακτηρίζεται τις περισσότερες φορές από:
 - αυτοματικές φράσεις,
 - φωνές χωρίς κανένα νοηματικό περιεχόμενο,
 - συλλαβές επαναλαμβανόμενες στερεοτυπικά.

- Καθώς το παιδί κοινωνικοποιείται το λεξιλόγιό του εμπλουτίζεται σταδιακά.
- Η ομιλία του αυτιστικού παιδιού είναι μονότονη, άρρυθμη, στερείται της κανονικής φωνητικής μελωδίας.
- Διακρίνεται συνήθως για την τηλεγραφική της μορφή και παρουσιάζει, εκτός των άλλων, και φαινόμενα ηχολαλίας.

➤ Προβλήματα Συμπεριφοράς

Η Συμπεριφορά του αυτιστικού παιδιού είναι κοινωνικά ανώριμη και δύσκολη.

Οι δυσκολίες αρχίζουν :

- όταν έχει ξεσπάσματα νεύρων,
- όταν έχει τάσεις φυγής,
- όταν δημόσια φωνάζει δυνατά,
- όταν δαγκώνει ή χτυπά τους άλλους ανθρώπους,
- όταν αρπάζει πράγματα από τα καταστήματα,
- όταν κάνει αφελείς και αμήχανες παρατηρήσεις,
- όταν δεν κάνει σωστή χρήση του αλέτας,
- όταν δε συνεργάζεται, όταν αυτοτραυματίζεται,
- όταν χτυπάει το κεφάλι του, δαγκώνει το χέρι του,
- όταν τρώει πράγματα που δεν τρώγονται.

➤ Διάγνωση

Η διάγνωση των διάχυτων αναπτυξιακών διαταραχών στηρίζεται :

- ✓ στο λεπτομερές αναπτυξιακό ιστορικό,
- ✓ στην παρατήρηση της συμπεριφοράς και
- ✓ τις μετρήσεις των διαγνωστικών ψυχομετρικών εργαλείων.

Στα τρία αυτά στάδια δίνεται έμφαση

- στους τομείς της κοινωνικής αλληλεπίδρασης,
- της επικοινωνίας και
- της δημιουργικής σκέψης.

➤ Η ενδεδελεχής και λεπτομερής αξιολόγηση γίνεται κατά κύριο λόγο σε εξειδικευμένα κρατικά ή ιδιωτικά κέντρα από διεπιστημονική ομάδα

- αναπτυξιολόγο,
- παιδίατρο,
- παιδοψυχίατρο,
- ψυχολόγο,
- κοινωνικό λειτουργό

➤ Η εκτίμηση μπορεί να πραγματοποιηθεί κυρίως στα παρακάτω κέντρα:

- Διαγνωστικά Κέντρα Φυσικών, ιδιώτες επαγγελματίες και τα Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης του Υπουργείου Παιδείας (ΚΔΑΥ)
- Κέντρα Ψυχικής Υγείας
- Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα και Πολυδύναμα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα
- Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία: Εξειδικευμένα Ιατρεία.

➤ **Αποκατάσταση ατόμων με αυτισμό**

- ❖ Ο αυτισμός είναι δύσκολο να αντιμετωπιστεί παρ' όλα αυτά υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις, οι οποίες μπορούν να επιφέρουν βελτίωση στη συνολική λειτουργία και να βοηθήσουν την ενσωμάτωση του παιδιού στο κοινωνικό σύνολο.

➤ Για να πετύχουν οι ειδικοί αυτό το σκοπό χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες στρατηγικές:

- Προώθηση της ανάπτυξης των επικοινωνιακών, κοινωνικών, προσαρμοστικών, συμπεριφορικών και σχολικών δεξιοτήτων του παιδιού.
- Βελτίωση των προβληματικών και επαναληπτικών συμπεριφορών του παιδιού.
- Η παροχή βοήθειας στην οικογένεια να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το στρες που προκαλείται από τη συνεχή συναναστροφή του με αυτιστικό παιδί του.

➤ Θεραπευτικές προσεγγίσεις

- Μη φαρμακευτικές θεραπείες
- Διαχείριση συμπεριφοράς
- Οικογενειακή θεραπεία
- Ψυχοθεραπεία
- Ιατρικές και φαρμακευτικές θεραπείες
- “ABA-Lovaas” (Άμπα- Λόβας)

(αποτελεί μία ευρέως διαδεδομένη πρώιμη εντατική παρέμβαση σε παιδιά με αυτισμό. Από αυστηρά ατομικό, αρχικά, το πρόγραμμα στοχεύει στη γενίκευση των γνώσεων με τη βοήθεια των γονέων ενώ αργότερα το πρόγραμμα μπορεί να συνεχιστεί και στο σχολείο)